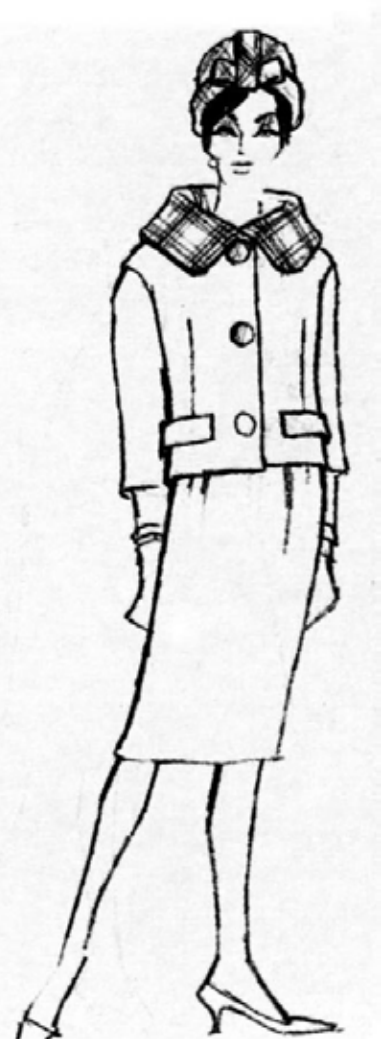

LADY — tikrojo elegantiškumo FORMULĖ

Konstantinas Bogomolovas, stiliaus ir įvaizdžio kūrėjas, mados analitikas

Iš pirmojo žvilgsnio, šito įvaizdžio gimtinė – Viktorijos laikų Anglija, kur iš esmės ir atsirado frazė „tikroji Ledi“. Tačiau iš tikrųjų ne visai yra taip. Juk iki pat XIX amžiaus pabaigos žodis ledi dar nereiškė jokio konkretaus vizualaus įvaizdžio, o buvo tik paprasčiausias aristokratiškos anglų kilmės sinonimas.

Tik besibaigiant Viktorijos epochai šitas žodis įgavo naują prasmę. Be to, šitas nuopelnas priklauso ne konservatyviai Anglijai, o demokratiskajai Amerikai, kurioje, kaip žinoma, mažai kas galėjo pasigirti bajoriška genealogija. Mėlyno kraujo moterų iš praturtėjusių šeimų trūkumas buvo kompensuojamas ledi įvaizdžiu, pasisavintu iš Senojo Pasaulio laikų. Dabar šis pavadinimas suprantamas ne kaip titulas, o geras išsilavinimas, santūrus skonis ir kilnios manieros nepriklausomai nuo kilmės.

Ar šitas įvaizdis buvo madingas? Greičiau – privalomas, nes jis buvo geriausias vizualinis buržuazinės puritonų moralės įsikūnijimas. Tačiau XX amžiaus pirmosios pusės avangardinė mada iš visų jėgų stengėsi nuversti Ledi įvaizdį iš jo

užgrobojo pjedestalo. 1910 –ųjų metų Saloninis – kokaininis dekadansas, dvidešimtųjų metų džiazinis išsilaisvinimas, trisdešimtųjų holivudinis glamūras davė visiškai kitus orientyrus madingiems pamėgdžiojimams. Ilgą laiką Ledi įvaizdis buvo laikomas kažkuo konservatyviu (jeigu ne senamadišku), o karo laikais – netgi nepatriotišku.

Situacija pasikeitė tik po Antrojo Pasaulinio karo, o tiksliau – 1950 –ųjų metų pabaigoje. Viktorijos laikų tradicijos vėl diktuoja elgesio normas. Auga gerovė, kartu su ja – siekimas pademonstruoti šitą gerovę. Bekingemo rūmuose viešpatauja jauna karalienė Elžbieta II. O į Paryžių iš savanoriškos tremties sugrįžta Chanel ir sukuria savo legendinį kostiumą. Tuomet Ledi įvaizdis tampa masiškai madingas.

Tačiau šitos mados lyderiu buvo visai ne Prancūzija ir ne Anglija, o kaip įprasta, Amerika. Būtent čia pereinamuoju 1950 - 1960 metų laikotarpiu atsiranda pačios garsiausios kultinės Ledi įvaizdžio ikonos – Greis Keli, Audrey Hepburn, Žaklin Kenedi - ir sukelia pamėgdžiojimų

bangą visame pasaulyje. Netgi Anglijos karalienės Elžbietos II, kuri į Ledi įvaizdį turėjo prigimtinę teisę, figūra buvo vizualiai antroje vietoje palyginus su amerikietiškais prototipais.

Beje, mažas Chanel kostiumą komerciškai madingu padaro taip pat amerikiečiai (paryžiečiai iš pradžių jo visiškai nepastebėjo). Jeigu ne amerikiečių užsakymai ir investicijos, Chanel mados namų laukė nuskurdimas. Amerikos dėka „little suit by Chanel“ ilgam taps pagrindine visų šalių, tautybių ir socialinių sluoksnių Ledi uniforma.

Pagrindiniai asociatyvinio Ledi įvaizdžio bruožai – tai aristokratiškumas ir rafinuota elegancija. Jame taip pat yra dykaduoniavimo ir netgi elegantiškumo, tačiau būtinai – tikras ir santūrus elegantiškumas. Skirtingai nei Aukštuomenės Liūtės, Ledi įvaizdis nedemonstruoja nei valdžios, nei išdidaus seksualumo. Vietoje jų – paprastas moteriškumas, nupoliruotas kilnumas.

Išorinėje Lady išvaizdoje labai svarbu ir rafinuotos manieros, ir nepriekaištingas

garderobas. Tur būt sunku surasti kitą tokį įvaizdį, kuriame vizualios kostiumo formos būtų taip pat aiškiai ir konkrečiai nustatytos kaip ir Ledi įvaizdyje. Jos kostiumuose ir mažose suknelėse – lakoniškų detalių ir švarių atspalvių harmonija – šampano, lašišos, mentolo, karamelės. O dar tamsiai mėlynos ir pieno – baltos spalvos derinys, kurį labai mėgo princesė Greis. Švarus ir tvarkingas makiažas, be ryškių seksualių akcentų, ir, žinoma, aksesuarai: pirštinės, rankinė, skrybėlė ir perlai.

Beje, perlai neatsitiktinai tampa savotišku šito įvaizdžio simboliu, ir to negalima paaiškinti tik komercine mada. Matyt, perlamutrinis spindesys sukelia kilnumo, elegantiškumo ir švarumo asociacijas, taip derinčias Ledi įvaizdyje.

Vienas tobuliausių šito įvaizdžio įkūnijimų 1960 metų pradžioje neabejotinai buvo Žaklin Kenedi. Jos nepriekaištingo įvaizdžio paslaptis ne tik puikus garderobas, kurį sukūrė Oleg Cassini, Hubert de Givenchy ir Coco Chanel. Žaklin turėjo labai gerą stiliaus suvokimą, kuris įtakoją ir jos amžininkų skonius, ir daugelio *couturier* kūrybai. Ko gero, ji ir pati galėjo tapti garsia stiliste, jei nebūtų pasukusi pinigų ir valdžios keliu. Galbūt, būtent tokiu nerealizuotu talentu galima paaiškinti pasakiškas Žaklin išlaidas drabužiams, kurie sukeldavo siaubą net pačiam Aristoteliui Onasiui.

Ne mažesnę įtaką madai turėjo (ir iki šiol turi) Holivudo aktorės Audrey Hepburn, žurnalo Vogue pavadintos šešiasdešimtųjų metų mados barometru, įvaizdis. Beje, jis yra dviejų talentingų žmonių rezultatas – pačios Audrey ir jos stilisto Hubert de Givenchy - kūrybinės sąjungos vaisius. Per visą dešimtmetį mis Hepburn ekrane demonstruodavo didžiulį kiekį mažų suknelių ir kostiumų, paltų ir skrybėlių, sukurtų neišsenkančios Hubert de Givenchy fantazijos. Minios moterų visame pasaulyje dar ir dar kartą ėjo pažiūrėti filmų „Pusryčiai pas Tifani“, „Šarada“, „Kaip pavogti milijoną“ ne tik dėl įdomaus siužeto, bet ir dėl naujų mados tendencijų.

Tačiau Audrey nuopelnas Ledi įvaizdžio kūrime – tai ne tik elegantiškų drabužių demonstravimas. Ji įnešė ir vaikiško lengvabūdiškumo įvaizdį, žavaus kam-

puotumo įžulumo atspalvį. Ji nupurtė nuo Ledi įvaizdžio Viktorijos laikų naftaliną ir padarė jį iš tikrųjų šiuolaikišku. Be to, būtent „Audrey Look“ įvaizdis – aristokratiškos elegancijos su chuliganiškomis manieromis derinys – buvo pasisavintas Džiulijos Roberts 1990 metų filme „Pretty Woman“.

Bet grįžkime į šešiasdešimtuosius metus. Ledi įvaizdžio populiarumas šituo metu nežino ribų. Jo laikosi ne tik aukštuomenės atstovės, bet ir namų šeimininkės. O prancūzų aviakompanija Air France net įtraukė jį į savo stiuardesių profesionalų įvaizdį.

Sovietų Sąjungoje Chruščiovo atšilimo laikais Ledi įvaizdis didelio populiarumo nesulaukė. Dalinai, nes atrodė per daug jau buržuazinis – kapitalistinis, o iš esmės todėl, kad jo komponentai sovietmečio moterims buvo mažai prieinami. Ir ne tik Chanel stiliaus kostiumai ir batai – laiveliai, bet ir manieros – jų siuvėja nepasiūdin. Tačiau vienas pavyzdys visgi yra – tai Editos Pjechos įvaizdis šešiasdešimtųjų metų pradžioje. Jos gerai pasiūti kostiumėliai su „trijų ketvirčių“ rankovėmis kartu su užsienišką akcentu suteikė jai pačios elegantiškiausios SSSR moters reputaciją.

Ledi įvaizdžio viešpatavimas pasibaigia šešiasdešimtųjų metų pabaigoje. Antiburžuazinės hipių nuotaikos nuverčia jį nuo mados olimpo ir paverčia konservatyvumo ir reakcingumo simboliu. Žinoma, šitas įvaizdis visiškai neišnyksta (ir tikriausiai niekada neišnyks). Tačiau 1970 metais jį baigia nešioti elegantiško amžiaus damos ir europietiško karališkųjų dinastijų atstovės. Ledi įvaizdis faktiškai tampa viena aukštuomenės etiketo, kuris, kaip žinoma, madai nėra pavaldus, normų.

Tačiau mados vingriai kartais yra nenusakomi. 1980 ir 1990 metų perėjimo laikotarpyje Ledi įvaizdis iškilmingai sugrįžta, o nuopelnas už tai priklauso vienai moteriai – princesei Dianai.

Žinoma, nieko stebinančio tame nėra, kad jauna Velso princesė sukūrė Ledi įvaizdį – ji tik pildė protokolo reikalavus kaip ir daugelis britų aristokratiškų šeimų atstovių. Tačiau jai pasisekė šitą konservatyvų įvaizdį paversti vėl aktuali. Tai tapo įmanoma dėl keleto priežasčių.

Pirma – fantastiškas pačios Dianos asmenybės populiarumas, varžydamasis su kino žvaigždžių ir top modelių populiarumu. Antra, aštuoniasdešimtaisiais metais į madą vėl grįžta buržuazinio elegantiškumo tendencijos. Tačiau Dianos įvaizdyje šitie komerciniai motyvai susijungė su šešiasdešimtųjų metų atspalviais (a-la Chanel kostiumai, pirštinės, skrybėlaitės, perlai), suteikę jos įvaizdžiui vienu metu aktualumą ir nostalginį žavesį. O trečia, Dianos Ledi įvaizdis buvo stilingas ir individualus – su lengvu manierų kampuotumu, vaikišku žvilgsnio baigstumu ir žaviomis protokolo klaidomis.

Tuo metu neretai galima buvo išgirsti nuomonę, kad Ledi D įvaizdis – tai dirbtinis stilistų ir įvaizdžio kūrėjų darbo rezultatas, o pati princesė, girdi, neturėjo gero skonio. Ką gi, galbūt, palyginus su Žaklin Kenedi, Diana negalėjo pasigirti rafinuotu stiliaus pojūčiu. Tačiau ji turėjo ne mažiau vertingą talantą – ji buvo labai talentinga įvaizdžio dizainerių klientė. O tai reiškia – ji mokėjo teisingai pasirinkti stilistą, o svarbiausiai – tiksliai laikytis jo rekomendacijų, kas ir leido jai iškiovoti vienos pačių stilingiausių XX amžiaus moterų titulą.

Galbūt, būtent Dianos dėka Ledi įvaizdis vis dar yra neužmirštas. Žinoma, jo nesutiksi kiekviename žingsnyje. Frazės „tikroji Ledi“, „gerai pasiūtas kostiumas“ ir „nepriekaištingos manieros“ perėjo į retro kategoriją. Dykadiuoniavimas ir aristokratiškumas užleido savo vietą šiuolaikinių *Business Ladies* dalykiškumui ir nepriklausomybei. Ir vis gi Ledi įvaizdis gyvas – elegantiškuose aukštuomenės priėmimuose ir blizgančių žurnalų puslapiuose, skirtuose liukso klasės prekių reklamoms. ■

